

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่*

EVALUATION OF THE MORAL AND ETHICAL DEVELOPMENT PROGRAM FOR STUDENTS AT RAJAPRAJANUGROH 37 SCHOOL, KRABI PROVINCE

กฤษา บางเจริญสุข*, ธนัฐชา รัตนพันธ์, วีระยุทธ ชาทะกาญจน์

Kretha Bangcharoensuk*, Thanatcha Rattanaphant, Werayut Chatakan

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: dear088.invincible@gmail.com

*Tel: 088-831-9171

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ครอบคลุม 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านผลลัพธ์ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน 5 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 24 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 234 คน รวมทั้งสิ้น 265 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญและการหาค่าความเชื่อมั่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านสภาพแวดล้อมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) โดยวัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับนโยบายสถานศึกษาและสภาพปัญหาจริง 2) ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) โดยเฉพาะความพร้อมของบุคลากรและงบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงาน 3) ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) มีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) อย่างเป็นระบบ และ 4) ด้านผลลัพธ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์สูงขึ้นอย่างชัดเจน ผลการประเมินสะท้อนให้เห็นว่าโครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสงเคราะห์ต่อไป

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, รูปแบบซิปป, คุณธรรมจริยธรรม, โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่

Abstract

This research aimed to evaluate the morality and ethics promotion project for students at Rajaprajanugroh 37 Krabi School by using the CIPP Model evaluation, 1) context 2) input 3) process and 4) product. The evaluation results will be used as a guideline to develop and

improve the effectiveness of activities promoting ethics and morality. This is an evaluative research study. The key stakeholders for the evaluation consisted of 2 school administrators, 5 members of the Basic Education School Board, 24 teachers and educational personnel, and 234 students from grades 4 to 12, totaling 265 people. The instrument used was a 5-level Likert scale questionnaire that had Content validity verified by experts and reliability tested using Cronbach's alpha coefficient. The statistical methods used to analyze the data were the mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). The research results showed that the overall evaluation of the morality and ethics promotion project was at the High level. When considering each aspect, it was found that: 1) The context aspect showed a high level of consistency ($\bar{X}$ = 4.48), with the project objectives aligning with the school's policy and the actual problems. 2) The input factors aspect. The appropriateness level was very high ($\bar{X}$ = 4.75), especially regarding the readiness of personnel and the budget supporting the operation. 3) In terms of process, the appropriateness was at a high level ($\bar{X}$ = 4.40), with systematic implementation following the quality cycle (PDCA). And 4) In terms of outcome, the appropriateness was at a high level ($\bar{X}$ = 4.20), with students demonstrating a clear improvement in desirable moral and ethical behavior. The evaluation results reflect that the project has achieved its goals and should be continued for the sustainable development of desirable characteristics of students in welfare schools.

Keywords: Project Evaluation, Cipp Model, Ethics and Morality, Welfare School

บทนำ

ในสภาวะการณปัจจุบันที่สังคมโลกและสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและค่านิยมของเยาวชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) จึงได้กำหนดแนวทางสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีระเบียบวินัย และคุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้ ในทางทฤษฎีการบริหารจัดการศึกษา การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม Stufflebeam, D. L. ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถตรวจสอบความสอดคล้องของบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างยั่งยืน (Stufflebeam, D. L., 2003)

จากการศึกษาสภาพปัญหาในสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนสงเคราะห์ยังไม่มีมีการประเมินผลโครงการคุณธรรมอย่างเป็นระบบ ส่งผลทำให้นักเรียนจำนวนมากยังขาดความตระหนักในเรื่องระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และจิตสาธารณะ ซึ่งจากบริบทของโรงเรียนประจำที่มีนักเรียนอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก ทำให้พบปัญหาพฤติกรรมหลายด้าน เช่น การขาดระเบียบวินัย การใช้โทรศัพท์มือถือในเวลาเรียน การทะเลาะวิวาท และการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนรู้และคุณภาพการศึกษา และจากข้อมูลเบื้องต้นของฝ่ายปกครอง ปีการศึกษา 2568 พบว่า นักเรียนร้อยละ 35 มาเรียนสายและขาดความรับผิดชอบต่อกิจกรรมหน้าเสาธง ร้อยละ 20 ใช้โทรศัพท์มือถือในเวลาเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต และร้อยละ 15 ไม่ปฏิบัติตามระเบียบหอพัก ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ที่ระบุว่า การปลูกฝังคุณธรรมในสถานศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและมีการประเมินผลที่เป็นระบบ หากขาดการประเมินโครงการที่มีประสิทธิภาพ

สถานศึกษามักประสบปัญหาในการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับความต้องการจริงหรือขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา ส่งผลให้การแก้ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การประเมินผลจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดด้อยของโครงการ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงตามวงจรคุณภาพ (PDCA) อย่างแท้จริง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาด้านคุณธรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น โดยข้อมูลจาก ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) พบว่า “พลังชุมชน” หรือจิตสำนึกสาธารณะของเด็กและเยาวชนไทยลดลงจากร้อยละ 64.04 ในปี 2552 เหลือเพียงร้อยละ 47.76 ในปี 2564 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ควรจะเป็น ขณะเดียวกันสถิติจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติระบุว่า คดีอาชญากรรมที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้ต้องหามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะคดีรุนแรง เช่น คดีฆ่าผู้อื่นที่เพิ่มจาก 3 คดีในปี 2562 เป็น 492 คดีในปี 2566 สะท้อนให้เห็นถึงภาวะวิกฤตด้านคุณธรรมและพฤติกรรมของเยาวชนไทยในปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องเร่งส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาพฤติกรรมเชิงบวกให้แก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), 2566); (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2567)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ เป็นสถานศึกษาสงเคราะห์ที่รับนักเรียนประเภทย่อยประจำ ซึ่งมีความหลากหลายทางด้านครอบครัวและภูมิหลังทางสังคม จากการสังเกตพฤติกรรมและข้อมูลวินัยนักเรียนที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนบางส่วนยังขาดทักษะการอยู่ร่วมกัน การรักษาระเบียบวินัยในหอนอน และความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตร่วมกันในโรงเรียนประจำ แม้ว่าทางโรงเรียนได้จัดโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว แต่ที่ผ่านมายังไม่มีการประเมินผลโครงการอย่างเป็นรูปธรรมที่จะระบุได้ว่า กิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง หรือโครงการสถานศึกษาสีขาว ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพียงใด และปัจจัยใดที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในบริบทของโรงเรียนแห่งนี้

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ประสิทธิภาพของกระบวนการดำเนินงาน และคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นโมเดลในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อื่น ๆ เพื่อสร้างเยาวชนที่มีคุณภาพและคุณธรรมสู่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) ของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
4. เพื่อประเมินด้านผลลัพธ์ (Product) ของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในด้านพฤติกรรม

คุณธรรม 5 ด้านของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) ตามกรอบแนวคิด CIPP Model ของ Stufflebeam, D. L. ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลลัพธ์ (Product) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิง

ปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลัก และเสริมด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์ (Stufflebeam, D. L., 2003)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1) ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ ปีการศึกษา 2568 รวมทั้งสิ้น 740 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 265 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 24 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นักเรียน จำนวน 234 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามระดับชั้น (ป.4 - ม.6)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 4 ฉบับ ตามกรอบ CIPP Model โดยฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากร เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ฉบับที่ 2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากร เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้า และทรัพยากรในการดำเนินงานโครงการ ฉบับที่ 3 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน ฉบับที่ 4 สำหรับนักเรียนและครูเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการเพื่อประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ของกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สำหรับผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา

4. การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินโครงการและคุณธรรมจริยธรรม 2) สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ 3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล ด้านการบริหาร และด้านพัฒนาคุณธรรม พิจารณาคัดชั้นความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งต้องมีค่าระหว่าง 0.60 - 1.00 4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งพบว่า มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือส่งตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและผ่านระบบออนไลน์ในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

6. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ: วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำมาเรียบเรียงสรุปความเพื่อประกอบการอภิปรายผลในเชิงลึก

ผลการวิจัย

ผลการประเมินโครงการสรุปได้

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในภาพรวม 4 ด้าน

องค์ประกอบการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสภาพแวดล้อม (Context)	4.48	0.50	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.75	0.48	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการ (Process)	4.40	0.58	มาก
4. ด้านผลลัพธ์ (Product)	4.20	0.62	มาก
โดยรวม	4.46	0.55	มาก

1. ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด และสภาพปัญหาความจำเป็นของนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือความเป็นไปได้ของโครงการในการนำไปปฏิบัติจริง

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรมและความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์รองลงมาคือความรู้ความสามารถของครูและวิทยากรผู้รับผิดชอบโครงการซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมด้านทรัพยากรบริหารอย่างดียิ่ง

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) กระบวนการที่โดดเด่นคือ การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน (Planning) และการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้ทั้ง 10 กิจกรรมหลัก อย่างไรก็ตาม ประเด็นการนิเทศติดตามผลเป็นส่วนที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ซึ่งเป็นจุดที่ควรพัฒนาต่อยอด

4. ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ (Product) พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

ผู้วิจัยประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน 5 ด้าน

ตารางที่ 2 ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ (พฤติกรรมคุณธรรม 5 ด้านของนักเรียน)

ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความมีระเบียบวินัย	4.43	0.52	มาก
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	4.28	0.58	มาก
3. ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.38	0.54	มาก
4. ความประหยัดและออม	4.35	0.53	มาก
5. การป้องกันและต้านทานยาเสพติด	4.31	0.57	มาก
โดยรวม	4.35	0.55	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลลัพธ์ของโครงการทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความมีระเบียบวินัย ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาคือ ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{X} = 4.38$) ซึ่งสรุปได้ว่าโครงการนี้ประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนไปในทางที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

อภิปรายผล

จากการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ โดยใช้รูปแบบซิปป์ (CIPP Model) พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลเพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ ผลการประเมินใน ด้านสภาพแวดล้อม (Context) และ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีความเชื่อมโยงกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัดและสภาพปัญหาจริงของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งต้องอาศัยการขัดเกลาทางสังคมสูงกว่าโรงเรียนปกติทั่วไป ความสำเร็จนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Stufflebeam, D. L. ที่ระบุว่า การประเมินบริบทเป็นฐานสำคัญในการกำหนดทิศทางของโครงการให้ตอบเจตนาผู้ใช้บริการ เมื่อบริบทชัดเจนส่งผลให้การจัดสรรปัจจัยนำเข้า โดยเฉพาะ “คน” และ “สถานที่” มีความพร้อมในระดับมากที่สุด (Stufflebeam, D. L., 2003) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมาภรณ์ โชคสัมฤทธิ์ผล ที่ศึกษาการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองตาโพนมิตรภาพที่ 5 ที่พบว่า ความพร้อมของทรัพยากรบริหารและครูที่เป็นต้นแบบ (Role Model) เป็นปัจจัยเอื้อสำคัญที่ทำให้โครงการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนประจำประสบความสำเร็จ ในส่วนของ ด้านกระบวนการ (Process) ที่เน้นการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ผ่านกิจกรรมหลัก 10 กิจกรรม พบว่า การวางแผนขั้นตอนที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมของบุคลากร ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของกิจกรรม และพบว่า การนิเทศติดตามผลได้คะแนนต่ำกว่าด้านอื่น อาจเกิดจากภาระงานของครูในโรงเรียนประจำที่มีมากและต้องดูแลนักเรียนตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้มีเวลาในการนิเทศเชิงลึกและติดตามอย่างต่อเนื่องจำกัด ส่งผลให้การพัฒนาไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ประเด็นนี้สะท้อนจุดอ่อนของการดำเนินงาน ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขอาจกระทบต่อความยั่งยืนของโครงการ เพราะขาดการติดตามปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการยอมรับจุดอ่อนและพัฒนากระบวนการสนับสนุน เช่น ลดภาระครูหรือจัดทีมพิเศษเฉพาะ จึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จในระยะยาว (จิตติมาภรณ์ โชคสัมฤทธิ์ผล, 2568) ผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์พล ทาแก้ว เรื่อง “การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม” ที่พบว่า องค์ประกอบด้านบริบทและปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านบุคลากรและ กิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ส่งผลให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งนักเรียนนักศึกษามีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมดีขึ้นอย่างชัดเจน (พงษ์ศักดิ์พล ทาแก้ว, 2563)

แม้ในบริบทของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จะมีข้อจำกัดเรื่องภาระงานของครู แต่การบริหารจัดการที่เป็นระบบช่วยให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ ความเชื่อมโยงทั้งหมดข้างต้นส่งผลสะท้อนไปยัง ด้านผลผลิต (Product) ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของโครงการ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการป้องกันยาเสพติด รวมถึงพฤติกรรมของครูในโรงเรียนประจำที่อยู่ร่วมกับนักเรียนตลอด 24 ชั่วโมง ส่งผลต่อการเรียนรู้และการเลียนแบบพฤติกรรมของนักเรียนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ที่อธิบายว่า บุคคลเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลต้นแบบและนำมาปฏิบัติตาม ครูในโรงเรียนประจำจึงเป็นต้นแบบสำคัญที่นักเรียนพบเห็นอย่างใกล้ชิดทั้งในและนอกห้องเรียน หากครูมีพฤติกรรมที่ดี เช่น มีวินัย รับผิดชอบ ใช้เหตุผล และปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเมตตา นักเรียนก็มีแนวโน้มซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรมเชิงบวกเหล่านั้น แต่หากครูแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นักเรียนก็อาจเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าวได้เช่นกัน ดังนั้น ครูในโรงเรียนประจำจึงมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมคุณลักษณะและพฤติกรรมของนักเรียนผ่านการเป็นแบบอย่างในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับงานวิจัย วิภารัตน์ สิริโรส และฉัตรชัย แก้วดี เรื่อง “การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และระเบียบวินัย โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลทางพูน” ที่พบว่า กระบวนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมและระเบียบวินัยดีขึ้นอย่างชัดเจน (วิภารัตน์ สิริโรส และฉัตรชัย แก้วดี,

2568) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ เป็ดทอง และประกอบ ใจมั่น เรื่อง “การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน โรงเรียนบ้านทวดทอง” ที่พบว่า การดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชน รวมถึงการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (อรพรรณ เป็ดทอง และประกอบ ใจมั่น, 2566) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sobry, M. เรื่อง “การบริหารจัดการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในกระบวนการเรียนรู้ ณ โรงเรียนประจำอิสลามอียิปต์อูลุมุดดิน ประเทศอินโดนีเซีย” พบว่า โรงเรียนประจำมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณธรรมและวินัยของนักเรียน ผ่านการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การจัดกิจกรรมประจำวัน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงบวก (Sobry, M., 2022)

ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) สามารถช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬินทิพา นพคุณ และขวัญใจ จริยาทัศน์กร ที่ศึกษาการใช้ชุดนิทานภาพฉบับ 16 สองภาษาในห้องเรียนมอนเตสซอรีเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กมีพัฒนาการด้านวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสามารถปฏิบัติตามหลักคุณธรรมได้ดีขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ความเชื่อมโยงของบริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการดังกล่าว ส่งผลสะท้อนไปยังด้านผลผลิต (Product) ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการคือ บริบทโรงเรียนประจำที่ทำให้ครูและนักเรียนอยู่ร่วมกันตลอด 24 ชั่วโมง ส่งผลให้เกิดการหล่อหลอมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องผ่านการสังเกต เลียนแบบ และการเสริมแรงทางสังคม ทำให้นักเรียนซึมซับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ชัดเจนและยั่งยืนกว่าบริบทโรงเรียนทั่วไป (จุฬินทิพา นพคุณ และขวัญใจ จริยาทัศน์กร, 2566) ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติธนา เชือกคำฮอด ที่ศึกษารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ พบว่า การปลูกฝังคุณธรรมผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน การสอดแทรกหลักธรรมในการจัดการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน ช่วยให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ และพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กิตติธนา เชือกคำฮอด, 2565)

อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีภรณ์ วรชิน ที่ศึกษาเรื่อง “การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรี ตามแนวทางเบญจวิถี” ที่พบว่า การดำเนินกิจกรรมด้านคุณธรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านวินัย ความสุภาพ การเคารพกฎระเบียบ และการมีจิตสาธารณะดีขึ้นอย่างชัดเจนรวมทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษา ที่พบว่า การพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่องในชีวิตประจำวันของนักเรียนส่งผลให้เกิดพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบและวินัยที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนอีกทั้งยัง (ทวีภรณ์ วรชิน, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภารัตน์ สีโรส และฉัตรชัย แก้วดี ที่ศึกษาการวิจัยการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัย โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลทางพูน พบว่า การประเมินโครงการทุกด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยด้านบริบทมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ ด้านปัจจัยนำเข้ามีทรัพยากรเพียงพอและเหมาะสม ด้านกระบวนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูง ส่วนด้านผลผลิต พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมอยู่ในระดับดีมาก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ทั้งนี้โครงการยังช่วยเชื่อมโยงความร่วมมือกับชุมชน และส่งเสริมความเชื่อมั่นด้านคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัยของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิภารัตน์ สีโรส และฉัตรชัย แก้วดี, 2568) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมาภรณ์ โชคสัมฤทธิ์ ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองตาไผ่ นมิตราภาพที่ 5 พบว่า โครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษามีความเหมาะสมและผ่านเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งจากความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากขึ้น เช่น มีวินัย ซื่อสัตย์ กตัญญู และมีจิตอาสา ทั้งนี้ ควรดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผน

นิเทศ ติดตาม และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนต่อไป (จิตติมาภรณ์ โชคสัมฤทธิ์ผล, 2568)

โดยสรุป การอภิปรายผลแสดงให้เห็นว่าความสำเร็จของโครงการไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่เกิดจากการร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบตามกรอบ CIPP Model ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร ทั้งด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ตลอดจนการดำเนินงานอย่างจริงจัง ส่งผลให้นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (พงษ์ศักดิ์พล ทาแก้ว, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยได้ค้นพบปัจจัยเชิงสาเหตุและกระบวนการทำงานที่เป็นระบบจนสามารถพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ในลักษณะของโมเดลเชิงบริหารจัดการคุณภาพที่เรียกว่า “RPK37-CIPP Model” ซึ่งเป็นนวัตกรรมการบริหารที่ถูกออกแบบมาเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมและยกระดับจิตใจนักเรียนในบริบทของสถานศึกษาสงเคราะห์โดยเฉพาะ โดยมีรายละเอียดเชิงลึกในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. R - Responsiveness: การตอบสนองเชิงมโนทัศน์และภาระหน้าที่ ถือเป็นฐานรากสำคัญ (Foundational Element) ของโมเดล โดยเน้นการสร้าง “ความตระหนักร่วม” (Collective Awareness) ของบุคลากรทุกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหารจนถึงแม่บ้านหอนอน ที่ต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในต้นทุนชีวิตของเด็กด้อยโอกาส การบริหารในมิตินี้ไม่ใช่เพียงการสั่งการตามหน้าที่ แต่เป็นการตอบสนองต่อปัญหาสังคมด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู โดยใช้คุณธรรมเป็นเครื่องมือหลักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Behavior Modification) เพื่อสร้างโอกาสใหม่ทางสังคมให้แก่ผู้เรียน

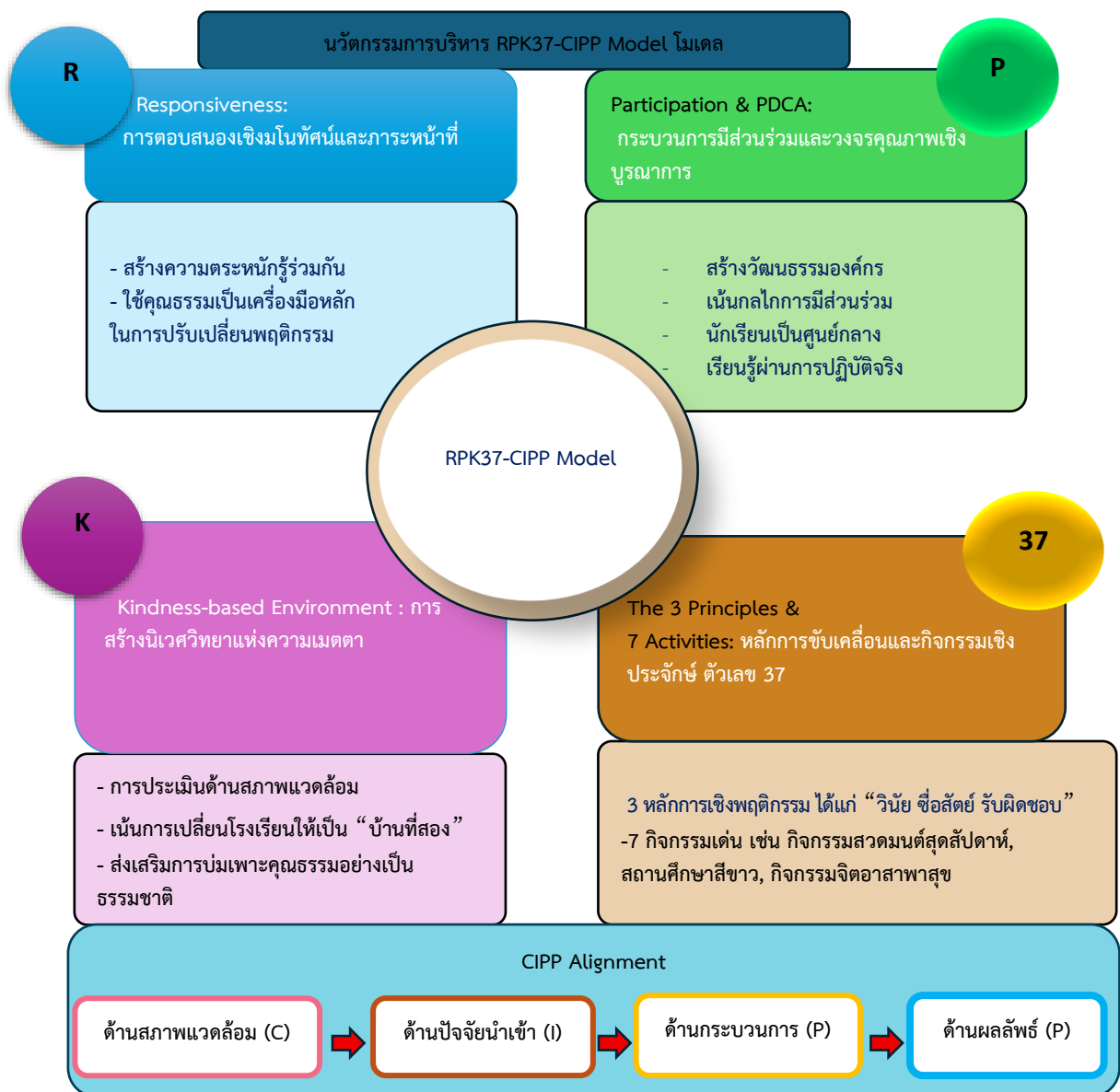
2. P - Participation & PDCA: กระบวนการมีส่วนร่วมและวงจรคุณภาพเชิงบูรณาการ ในส่วนนี้โมเดลได้ยกระดับวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) จากเครื่องมือบริหารงานทั่วไปมาเป็น “เครื่องมือสร้างวัฒนธรรมองค์กร” โดยเน้นกลไกการมีส่วนร่วม (Participatory Approach) ของนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนไม่ใช่เพียง “ผู้รับ” การฝึกอบรม แต่คือ “ผู้นำ” ในการขับเคลื่อน 10 กิจกรรมหลักของโครงการ การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง (Active Learning) ในทุกขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ช่วยให้นักเรียนซึมซับกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

3. K - Kindness-based Environment: การสร้างนิเวศวิทยาแห่งความเมตตา เป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) โดยโมเดลนี้มุ่งเน้นการเปลี่ยนโรงเรียนให้เป็น “บ้านที่สอง” (Second Home Philosophy) ผ่านการสร้างบรรยากาศแห่งความเมตตากรุณาในสถานศึกษาและหอนอน การใช้ความรักนำความรู้เป็นปัจจัยเอื้อ (Enabling Factor) ที่ช่วยลดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน และลดความตึงเครียดในบริบทโรงเรียนประจำ ทำให้สภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตสังคมทำงานประสานกันเพื่อส่งเสริมการบ่มเพาะคุณธรรมอย่างเป็นธรรมชาติ

4. 37 - The 3 Principles & 7 Activities: หลักการขับเคลื่อนและกิจกรรมเชิงประจักษ์ ตัวเลข 37 นอกจากจะเป็นนามพระราชทานของโรงเรียนแล้ว ยังสื่อถึง 3 หลักการเชิงพฤติกรรม ได้แก่ “วินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ” ซึ่งเป็นอัตลักษณ์หลัก และ 7 กิจกรรมเด่น (เช่น กิจกรรมสวดมนต์สุดสัปดาห์, สถานศึกษาสีขาว, กิจกรรมจิตอาสาสาสุข ฯลฯ) ที่ถูกออกแบบมาให้มีการ “ปฏิบัติซ้ำ” (Habitual Formation) จนกลายเป็นความคงทนของพฤติกรรม (Sustainable Behavior) รูปแบบนี้เปลี่ยนภาพการสอนศีลธรรมเชิงทฤษฎีให้กลายเป็น “วิถีชีวิตประจำวัน” (Way of Life) ที่จับต้องได้

5. CIPP Alignment: ความสอดคล้องระบบเชิงระบบตามกรอบการประเมิน จุดเด่นที่สุดของโมเดลนี้คือการทำให้กรอบการประเมิน (CIPP Model) กลายเป็นเครื่องมือในการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) อย่างต่อเนื่อง โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลกันอย่างเป็นระบบ คือ ด้านสภาพแวดล้อม (C) ต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านปัจจัยนำเข้า (I) ต้องเน้นความพร้อมของครูต้นแบบและสื่อการเรียนรู้ ด้านกระบวนการ (P) ต้องเน้นความโปร่งใสและมีส่วนร่วม เพื่อให้ ด้านผลลัพธ์ (P) คือตัวนักเรียน มีคุณธรรม 5 ประการที่ยั่งยืน การเชื่อมโยงนี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถระบุจุดบกพร่องและจุดแข็งของโครงการได้อย่างรวดเร็ว

สรุปมโนทัศน์ของ RPK37-CIPP Model โมเดลนี้คือการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้าง “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ใน บริบทของสถานศึกษาสงเคราะห์ โดยเปลี่ยนบทบาทของโรงเรียนจากที่พักพิงให้กลายเป็น “เบ้าหลอมชีวิต” (Life-Molding Hub) ผ่านการบริหารจัดการที่สอดคล้องกันระหว่างทรัพยากร มนุษย์ และกระบวนการประเมินผล ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบ (Best Practice) สำหรับสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 RPK37-CIPP Model

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่ ตามรูปแบบซิปป์ (CIPP Model) พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านปัจจัยนำเข้าที่มีความพร้อมของบุคลากรและสถานที่จัดกิจกรรมอย่างดีเยี่ยม รวมถึงด้านสภาพแวดล้อมที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ด้านผลลัพธ์บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยนักเรียนแสดงออกถึงพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 5 ด้านในระดับมาก และมีความโดดเด่นสูงสุดในด้านความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงให้มีความต่อเนื่องควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบนิเทศติดตามผลในส่วนที่ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำให้ดียิ่งขึ้น ขณะเดียวกันครูผู้รับผิดชอบควรนำข้อมูลการประเมินพฤติกรรมนี้มาใช้เป็นฐานสำคัญในการคัดเลือกนักเรียนต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี ประจำห้องเรียนโดยควรมีเกณฑ์การคัดเลือกที่สะท้อนถึงพฤติกรรม 5 ด้านที่ผู้วิจัยวัดผล ได้แก่ วินัย ซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ด้านจิตสาธารณะ และด้านความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพื่อสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น นอกจากนี้ เพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ในอนาคต โดยสรุปเป็นข้อเสนอได้ดังนี้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1) จากผลการประเมิน พบว่า โครงการมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเฉพาะด้านปัจจัยนำเข้าและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นยุทธศาสตร์หลักของโรงเรียน โดยบูรณาการในทุกกลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระบบนิเทศติดตามผลยังมีประเด็นที่ควรพัฒนา ดังนั้นควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ สนับสนุนกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงให้ดำเนินต่อเนื่องและยั่งยืน 3) ข้อค้นพบสะท้อนว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ดังนั้นควรส่งเสริมการบูรณาการคุณธรรมในทุกกิจกรรมและสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม และควรพัฒนาระบบนิเทศติดตามผลให้เข้มแข็ง เพื่อยกระดับคุณภาพในด้านที่ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ 1) ควรใช้ข้อมูลผลการประเมินเป็นฐานในการคัดเลือกนักเรียนต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ประจำห้องเรียน โดยยึดพฤติกรรม 5 ด้าน ได้แก่ วินัย ซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะ และความมีน้ำใจ 2) ควรส่งเสริมกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จให้ต่อเนื่อง และขยายผลในรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันของนักเรียน 3) ควรใช้ระบบพี่เลี้ยงและนักเรียนต้นแบบในการสร้างแรงจูงใจและถ่ายทอดพฤติกรรมที่ดีภายในห้องเรียนอย่างเป็นระบบ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มนักเรียนที่มีการพัฒนาพฤติกรรมอย่างโดดเด่นเพื่อสกัดเอาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศมาใช้พัฒนาเด็กคนอื่น ๆ 2) ควรมีการวิจัยติดตามผลระยะยาว (Follow-up Study) เพื่อประเมินความคงทนของพฤติกรรมหลังจบการศึกษา 1 - 3 ปี 3) ควรมีการวิจัยขยายขอบข่ายงานวิจัยไปสู่การเปรียบเทียบประสิทธิผลของโครงการระหว่างโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับภูมิภาคให้เกิดความยั่งยืนสืบไป

เอกสารอ้างอิง

กิตตินิกา เชือกคำฮอด. (2565). รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. วารสารศึกษิตาแล้ง, 3(2), 41-54.

- จุฬินทิพา นพคุณ และขวัญใจ จริยาทัศน์กร. (2566). การใช้ชุดนิทานภาพยั้ง 16 สองภาษาในห้องเรียนมอนเตสซอรีเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 34(2), 1-13.
- ฐิติมาภรณ์ โชคสัมฤทธิ์ผล. (2568). การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองตาโพนมิตรภาพที่ 5. Journal of Educational Technology and Communications Faculty of Education Mahasarakham University (JETC), 8(25), 115-131.
- ทวีภรณ์ วรชิน. (2565). การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรี ตามแนวทางเบญจวิถีของนักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กาฬสินธุ์. วารสารการบริหารปกครอง มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 11(1), 205-220.
- พงษ์ศักดิ์พล ทาแก้ว. (2563). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม. e-Journal of Education Studies, Burapha University, 2(3), 52-71.
- วิภารัตน์ สีโรรส และฉัตรชัย แก้วดี. (2568). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัยโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลทางปун. วารสารสังคมพัฒนาศาสตร์, 8(8), 55-68.
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (2566). ศูนย์คุณธรรม ผลักดันดัชนีชี้วัดคุณธรรมและทุนชีวิตสู่เวทีนานาชาติ. เรียกใช้เมื่อ 2 เมษายน 2569 จาก <https://www.thailand.go.th>
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2559). วิธีวิทยาการประเมิน: ทางเลือกที่เหมาะสม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2567). เปิดข้อมูลสถิติคดีที่เด็กและเยาวชนตกเป็นผู้ต้องหา. เรียกใช้เมื่อ 2 เมษายน 2569 จาก <https://www.ch7.com>
- อรรวรรณ เป็ดทอง และประกอบ ใจมั่น. (2566). การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน โรงเรียนบ้านทวดทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 20(89), 67-78.
- Sobry, M. (2022). The management of student moral development in the learning process at Ihya' Ulumuddin Islamic Boarding School, Indonesia. International Journal of Science and Society, 4(3), 445-459.
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for evaluation. In T. Kellaghan & D. L. Stufflebeam (Eds.), International handbook of educational evaluation. (pp. 31-62). Netherlands: Kluwer Academic Publishers.